

Press Release

Ny EASAC Commentary: En meningsfull plastkonvention bör sikta på att minska plastproduktionen och uppnå cirkularitet

Systemfel driver på en snabb ökning av produktion, konsumtion och läckage av plast i havs-, land- och sötvattenmiljöer, visar en ny EASAC-kommentar. Sammanfattningen av den senaste vetenskapliga evidensen syftar till att ge underlag till förhandlingarna om en närmast nödvändig internationell plastkonvention.

Med nuvarande politik förväntas det globala plastavfallet nästan tredubblas fram till 2060. "Förhandlare måste hantera motsättningarna i hela systemet," säger EASAC:s Programme Director, professor Michael Norton. "Det kommer att skada kommersiella intressen och kommer därför inte att vara en barnlek. Men för att dämpa och vända utvecklingen mot ökande skador på miljön, biologisk mångfald och i förlängningen hoten mot människors hälsa måste konventionen sätta stopp för den fortsatta ökningen av plastproduktionen."

Tjugohundratalet kommer sannolikt att kommas ihåg som "plaståldern". Plast började sitt framgångsrika intåg på 1960-talet; i dag dränks planeten bokstavligen i plast. Mer än 353 miljoner ton plastavfall producerades 2019, och enligt OECD:s siffror kommer det att öka till så mycket som 1 014 miljoner ton årligen fram till 2060 (OECD, 2022) om inte drastiska åtgärder vidtas.

Systemfel driver på snabb tillväxt i produktion, konsumtion och läckage

På grund av sin användbarhet finns plast överallt i våra dagliga liv. Ändå misslyckas det nuvarande systemet med att hålla producenter och konsumenter ansvariga.

"Konsumenter gillar och är vana vid 'on-the-go'-produkter och varor som är enkla att göra sig av med. Men att tro att plast är billigt är ganska naivt. Kostnaderna för avfallshantering samt sociala, miljömässiga och hälsoekonomiska kostnader uppgår till miljarder, om inte biljoner, dollar – flera gånger högre än de faktiska produktionskostnaderna," säger professor Lars Walløe, medordförande för EASAC:s miljöprogram.

Att man bortser från dessa kostnader håller priset på nytillverkad plast nere och stimulerar producenter att investera för fortsatt tillväxt och produktutveckling med val av plaster och tillsatser oavsett konsekvenser för återvinningen. Återförsäljare fokuserar på effektiv hantering och attraktivitet för konsumenter snarare än på avfallsminimering eller möjlighet till återvinning. Dålig lönsamhet och tekniska utmaningar begränsar återvinningssystemens kapacitet och variationsmöjligheter.

Att minska plastföroreningarna med 80 procent fram till 2040 kräver en cirkulär ekonomi

Enligt forskarna är det dags att låta förorenarna betala. Frivilliga åtgärder och marknadskrafter räcker inte för att lösa problemet. De klargör att satsa på tillväxt inte är ett

alternativ, inte minst eftersom övergången till många så kallade "biomaterial" inte kan motiveras varken av resurs- eller miljöskäl.

Medordförande i Environment Steering Panel professor András Báldi förklarar: "Plast ruttar inte; den sönderfaller bara i mindre bitar och bryts inte ned. Samtidigt har de resulterande mikro- och nanoplasterna spridit sig överallt på planeten och finns också i våra kroppar. Medan de dödliga effekterna på marint liv är mycket uppenbara har vi fortfarande inte vetenskapligt underlag för att bedöma våra egna hälsorisker från plastföroreningar."

Norton: "Vi måste sätta stopp för dagens okontrollerade tillväxt och slit-och-släng-mentalitet. Även om återvinningen ökar: Om inte plastkonventionen sätter ett mål att minska produktionen av primärplast kommer oförmågan att samla in och återvinna mer än en liten del av de slutanvända produkterna att kvarstå."

För att skapa en framgångsrik internationell plastkonvention förespråkar EASAC en systemansats för att minska volymen av plastproduktion och -konsumtion, säkerställa att alla plaster är återanvändbara, återvinningsbara eller komposterbara, och hålla plast i cirkulation så länge som möjligt. Modeller visar att plastföroreningarna kan minskas med 80 procent fram till 2040 genom att minska efterfrågan med 30 procent och öka återvinningsgraden till 20 procent.

10 vetenskapsbaserade rekommendationer för en internationell plastkonvention

- Sätt ett mål för att minska produktionen av primärplast med syftet att minska det totala behovet, efterfrågan och användningen av förpackningar.
- Säkerställ att alla plaster är återanvändbara, återvinningsbara eller komposterbara för att möjliggöra cirkularitet.
- Inkludera alla externa kostnader (miljö-, sociala, och hälsokostnader) i det grundläggande marknadspriset för nytillverkad plast.
- Gör produktdesigners och återförsäljare ansvariga för att minimera engångsbruk av on-the-go-produkter, och gör det ansvarsfulla valet till det billigaste alternativet för att ändra konsumentbeteendet.
- Förbjud avsiktlig tillsats av mikroplaster i produkter.
- Förbind er att öka säkerheten, hållbarheten och möjligheten att återanvända, fylla på, reparera och reovera plastprodukter.
- Stimulera företag att samarbeta i omvända leveranskedjor.
- Begär livscykelanalys och korrekta standarder för biologisk nedbrytbarhet för plaster som gör anspråk på att vara biologiskt nedbrytbara.
- Utvidga producentansvaret till alla kostnader relaterade till avfallshantering.
- Tillåt endast export från OECD till de icke-OECD-länder som samtycker och uppfyller kriterierna för att behandla sådant avfall på ett miljövänligt sätt.

EASAC Commentary: Towards an International Plastics Treaty

<https://easac.eu/publications/details/update-on-the-easac-plastics-report-towards-a-plastics-treaty>

Kontakt

Professor Michael Norton

EASAC Environment Programme Director: Michael.Norton@easac.eu

Professor Lars Walløe

Chair of EASAC Environment Steering Panel: lars.walloe@medisin.uio.no

Professor András Báldi

Co-Chair EASAC Environment Steering Panel: baldi.andras@ecolres.hu

Allmänna frågor

Ms Sabine Froning

EASAC Communications / Communication Works: sabine.froning@easac.eu

Tel: +49 15208727000

Om European Academies' Science Advisory Council, EASAC

EASAC utgörs av vetenskapsakademierna i EU-länderna samt Norge, Schweiz och Storbritannien. Dess syfte är att som rådgivande organ förse EU:s politiker med oberoende, granskande information i vetenskapligt och politiskt angelägna frågor, till exempel rörande miljö, jordbruk, energi, fiske, hälsa och livsmedel. Genom sitt nätverk av de främsta aktiva forskarna i Europa organiserar EASAC kvalificerade expertgrupper som bereder specifika frågor.

Läs mer på EASAC:s webbplats www.easac.eu